แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*

GUIDELINES FOR ENHANCING COMMUNITY LEADERS' PARTICIPATION IN CRIME PREVENTION WITHIN THE JURISDICTION OF NAKHON SAWAN CITY POLICE STATION, NAKHON SAWAN PROVINCE

รัตนพงษ์ สุวรรณรมณ์

Rattanaphong Suwannarom

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: noina_nong@yahoo.com

วันที่รับบทความ : 22 พฤษภาคม 2569; วันแก้ไขบทความ 29 พฤษภาคม 2569; วันตอบรับบทความ : 31 พฤษภาคม 2569

Received 22 May 2026; Revised 29 May 2026; Accepted 31 May 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และ2) หาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ รูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลกับผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ของสถานี

Citation:

*รัตนพงษ์ สุวรรณรมณ์. (2569). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(4), 1019-1035.

Rattanaphong Suwannarom. (2026). Guidelines For Enhancing Community Leaders' Participation In Crime Prevention Within The Jurisdiction Of Nakhon Sawan City Police Station, Nakhon Sawan Province. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(4), 1019-1035.;

DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

ตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบสามเส้า

ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้ 1.1) ปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงาน 1.2) ปัญหากระบวนการวางแผนยังคงเป็นแบบบนลงล่าง 1.3) ปัญหาการดำเนินงานยังขาดความต่อเนื่องและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและชุมชนอย่างเป็นระบบ 1.4) ปัญหากระบวนการประเมินผลยังดำเนินการในลักษณะรวมศูนย์ โดยหน่วยงานรัฐเป็นผู้ดำเนินการหลัก

2) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้ 2.1) แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการสนับสนุน ควรมีการสนับสนุนด้านทรัพยากร โดยผู้นำชุมชนร่วมประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสรรงบประมาณด้านความปลอดภัย 2.2) แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน โดยจัดเวทีประชาคมเพื่อสะท้อนปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ 2.3) แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ ควรมีการจัดกิจกรรมเฝ้าระวังชุมชน โดยจัดเวรยามหรือชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน 2.4) แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล ควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยจัดประชุมติดตามผลเป็นรายเดือนหรือรายไตรมาส

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ผู้นำชุมชน, การป้องกันปัญหาอาชญากรรม

Abstract

The objective of this research article is: 1) examine the problems and obstacles in the participation of community leaders in crime prevention within the jurisdiction of Nakhonsawan City Police Station, Nakhon Sawan Province; and 2) propose guidelines for promoting the participation of community leaders in crime prevention within the jurisdiction of Nakhonsawan City Police Station, Nakhon Sawan Province. The research employed a qualitative approach,

collecting data from 24 community leaders in the area served by the Nakhon Sawan City Police Station, Nakhon Sawan Province. The data was collected using in-depth interviews and analyzed using triangulation.

The research findings were as follows:

1) Problems and obstacles in the participation of community leaders in crime prevention within the jurisdiction of Nakhonsawan City Police Station, Nakhon Sawan Province were as follows: 1.1) limitations in budget, resources, personnel, and inter-agency coordination systems. 1.2) planning process remains top-down. 1.3) implementation lacks continuity and systematic integration between agencies and communities. 1.4) evaluation process is centralized, with government agencies as the primary implementing body.

2) Guidelines for promoting the participation of community leaders in crime prevention within the jurisdiction of Nakhonsawan City Police Station, Nakhon Sawan Province were as follows: 2.1) participatory Sspport guidelines: resource support should be provided through collaboration between community leaders and local administrative organizations in allocating security budgets. 2.2) participatory planning guidelines: a joint problem analysis should be conducted through community forums to reflect on crime issues in the area. 2.3) participatory implementation guidelines: community surveillance activities should be organized, such as patrols or village security teams. 2.4) participatory monitoring and evaluation guidelines: continuous monitoring should be conducted through monthly or quarterly follow-up meetings.

Keywords: Participation, Community Leaders, Crime Prevention

บทนำ

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกระดับ โดยเฉพาะในเขตเมืองและชุมชนที่มีความหนาแน่นของประชากร การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และ

เทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ได้ก่อให้เกิดรูปแบบของอาชญากรรมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งอาชญากรรมต่อทรัพย์ อาชญากรรมต่อชีวิตและร่างกาย รวมถึงอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งล้วนเป็นภัยคุกคามต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม ในอดีต การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมมักเป็นภารกิจหลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม จากสภาพปัญหาที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น แนวคิดการป้องกันอาชญากรรมในปัจจุบันจึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในฐานะหุ้นส่วนสำคัญในการดูแลความปลอดภัยของพื้นที่ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจ ชุมชน และภาคีเครือข่ายต่างๆ เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอย่างยั่งยืน (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2563: 45)

อาชญากรรมเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งเพราะก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการให้กับประชาชนให้ประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งเป็นบริการสาธารณะอย่างหนึ่ง โดยรัฐได้มอบหมายภารกิจดังกล่าวนี้ให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กล่าวคือ ตำรวจเป็นหน่วยงานที่มีหนาที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในการขจัดหรือบรรเทาปัญหาสังคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยในอดีตที่ผ่านมานั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการพัฒนาแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาโดยตลอดแต่การพัฒนาดังกล่าวมุ้งเน้นการเสริมสร้างองค์การตำรวจในลักษณะโดยพยายามให้สามารถทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้ตามลำพังไม่จำเป็นต้องขอความรวมมือจากประชาชน เน้นการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีต ซึ่งได้แก่ การตรวจตราท้องที่ ตู้ยาม การตั้งจุดตรวจและการระดมกำลังออกปราบปรามอาชญากรรมด้วยเหตุนี้เองสรรพกำลังและทรัพยากรต่างๆ (โกวิทย์ พวงงาม, 2561: 26)

สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ตั้งอยู่พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตกจังหวัดนครสวรรค์ ได้ดำเนินกิจกรรมโครงการตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีความสำคัญ คือ ทำให้ประชาชนในสังคมได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยมีแนวความคิดตามหลักการที่ว่า ประชาชน คือ ตำรวจ ตำรวจ คือ ประชาชน ซึ่งมีหลักการและแนวทางการปฏิบัติ คือ เป็นการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เป็นการประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้แก่

ประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ลดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดในพื้นที่ชุมชน/หมู่บ้าน และเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยในชุมชน/หมู่บ้านและสังคม ทำให้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกๆ ปีปัญหาการก่อให้เกิดอาชญากรรมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายและทรัพย์สิน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องค้นหาแนวทางในการลดการกระทำผิด (สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, 2567: 19)

การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมสามารถพิจารณาได้ในหลายมิติ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน การวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล ซึ่งแต่ละด้านมีความสำคัญและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ หากขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง อาจส่งผลให้การดำเนินงานด้านการป้องกันปัญหาอาชญากรรมไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในแต่ละด้านดังกล่าว จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อทำความเข้าใจสภาพความเป็นจริงของการดำเนินงานในพื้นที่ นอกจากนี้ การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง จะช่วยให้ได้ข้อเสนอเชิงปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประเภทของงานวิจัย

ผู้ดำเนินการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative methodology) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 24 คน แบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้ กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 8 คน กลุ่มผู้นำทางการปกครอง จำนวน 8 คน และกลุ่มผู้นำของคนในชุมชน จำนวน 8 คน เกณฑ์การคัดเลือก มีดังนี้ 1) เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในระดับชุมชน 2) เป็นบุคคลที่มีบทบาทในการบริหารจัดการหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของชุมชน เช่น ตัวแทนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน หรือผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ 3) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานหรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในชุมชนไม่น้อยกว่า 3 ปี 4) เป็นผู้ที่มีความเข้าใจในบริบทของพื้นที่เขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 5) เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมได้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ 6) เป็นผู้ที่ยินยอมและสมัครใจในการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ส่วนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ส่วนที่

4 ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยออกแบบแบบสัมภาษณ์ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจว่าข้อมูลครอบคลุมทุกด้านตามที่ต้องการหรือไม่ แนวคำถามกระชับเข้าใจง่ายหรือไม่ ปรับปรุงแก้ไขพร้อมพัฒนาทักษะในการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหา พร้อมทั้งตรวจสอบความครอบคลุมของแนวคำถามตามกรอบแนวคิด และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกำหนดประเด็นคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ ประสานงานและนัดหมายผู้ให้ข้อมูลล่วงหน้า ขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลหลังการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยวิธีการดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาถอดเสียง และบันทึกเป็นข้อความ

2. นำข้อความจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็น และเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3. วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

4. สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

ปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

1. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน พบว่า ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมมีลักษณะร่วมกันในหลายมิติ แม้แต่ละกลุ่มจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน แต่ต่างประสบข้อจำกัดคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงาน กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเผชิญข้อจำกัดด้านการจัดสรรงบประมาณและการบูรณาการนโยบาย ขณะที่ผู้นำทางการปกครองประสบปัญหาการขาดทรัพยากรระดับพื้นที่และการระดมความร่วมมือของประชาชน ส่วนผู้นำของคนในชุมชนประสบปัญหาการขาดการสนับสนุนโดยตรงและความต่อเนื่องของกิจกรรม ประเด็นสำคัญที่ปรากฏร่วมกันคือ การสนับสนุนการป้องกันอาชญากรรมยังคงอยู่ในลักษณะการตอบสนองต่อปัญหา มากกว่าการสนับสนุนเชิงระบบและเชิงป้องกันระยะยาว อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่เข้มแข็ง ส่งผลให้ผู้นำชุมชนไม่สามารถขับเคลื่อนการป้องกันอาชญากรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนควรมุ่งพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนให้เป็นระบบเดียวกัน พร้อมทั้งสนับสนุนทรัพยากรอย่างต่อเนื่องและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับฐานราก เพื่อให้การป้องกันปัญหาอาชญากรรมเกิดความยั่งยืนในระยะยาว

2. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันปัญหาอาชญากรรมมีลักษณะร่วมกัน คือ กระบวนการวางแผนยังคงเป็นแบบบนลงล่าง โดยหน่วยงานรัฐเป็นผู้กำหนดแนวทางหลัก ขณะที่ผู้นำชุมชนมีบทบาทในระดับการรับทราบหรือสนับสนุนมากกว่าการร่วมกำหนดแผน กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนประสบข้อจำกัดด้านโครงสร้างการตัดสินใจและการเข้าถึงข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ กลุ่มผู้นำทางการปกครองเผชิญข้อจำกัดด้านอำนาจในการกำหนดแผนและขาดเวทีการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ส่วนกลุ่มผู้นำของคนในชุมชนประสบปัญหาการเข้าถึงกระบวนการวางแผนและการสื่อสารข้อมูลที่ไม่ทั่วถึง ประเด็นสำคัญที่พบร่วมกันคือ การขาดการบูรณาการข้อมูล การประชุมวางแผนที่ไม่สม่ำเสมอ และการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ยังไม่เพียงพอ ส่งผลให้การวางแผนป้องกันอาชญากรรมยังไม่สามารถสะท้อนปัญหาเชิงพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผนควรมุ่งสร้างกลไกการวางแผนแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับต้น เปิดพื้นที่ให้ผู้นำทุกภาคส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนข้อมูล และกำหนดมาตรการร่วมกัน เพื่อให้แผนการป้องกันอาชญากรรมมีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่และเกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

3. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันปัญหาอาชญากรรมมีลักษณะร่วมกัน คือ การดำเนินงานยังขาดความต่อเนื่องและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและชุมชนอย่างเป็นระบบ กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเผชิญข้อจำกัดด้านบทบาทและภารกิจองค์กรที่หลากหลาย ส่งผลให้การดำเนินงานเชิงปฏิบัติมีส่วนร่วมน้อย ขณะที่กลุ่มผู้นำทางการปกครองต้องเผชิญข้อจำกัดด้านกำลังคน ความร่วมมือของประชาชน และความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน ส่วนกลุ่มผู้นำของคนในชุมชนประสบปัญหาการขาดทรัพยากรและแรงสนับสนุนระยะยาว ประเด็นสำคัญที่พบร่วมกันคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่เข้มแข็ง การดำเนินงานพึ่งพาโครงการระยะสั้น และบทบาทความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานยังไม่ชัดเจน ส่งผลให้การป้องกันอาชญากรรมยังอยู่ในลักษณะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มากกว่าการดำเนินการเชิงป้องกันอย่างยั่งยืน ดังนั้น การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการควรมุ่งสร้างกลไกความร่วมมือระยะยาว ส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชนให้มีอำนาจและทรัพยากรเพียงพอ พร้อมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การป้องกันปัญหาอาชญากรรมเกิดประสิทธิภาพในระดับพื้นที่อย่างแท้จริง

4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการป้องกันปัญหาอาชญากรรมมีลักษณะร่วมกัน คือ กระบวนการประเมินผลยังดำเนินการในลักษณะรวมศูนย์ โดยหน่วยงานรัฐเป็นผู้ดำเนินการหลัก ขณะที่ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมค่อนข้างจำกัด กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนประสบข้อจำกัดด้านกลไกประเมินผลร่วมและการใช้ข้อมูลเชิงนโยบาย กลุ่มผู้นำทางการปกครองขาดเครื่องมือและแนวทางการประเมินผลที่เป็นระบบ ส่วนกลุ่มผู้นำของคนในชุมชนขาดบทบาทและช่องทางสะท้อนความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ ประเด็นร่วมที่พบคือ การขาดตัวชี้วัดร่วม การสื่อสารข้อมูลย้อนกลับไม่ต่อเนื่อง และการนำผลประเมินไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ส่งผลให้การติดตามประเมินผลไม่สามารถทำหน้าที่เป็นกลไกพัฒนาการป้องกันอาชญากรรมได้อย่างแท้จริง ดังนั้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลควรมุ่งพัฒนาระบบประเมินผลแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนทุกระดับร่วมกำหนดตัวชี้วัด ติดตามผล และแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การป้องกันปัญหาอาชญากรรมสามารถปรับปรุงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืนตามบริบทของพื้นที่

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

1. แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการสนับสนุน (Participation in Supporting) การสนับสนุนถือเป็นฐานสำคัญของการป้องกันอาชญากรรมในระดับพื้นที่ โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันว่าผู้นำชุมชนควรมีบทบาทเป็นผู้เชื่อมประสานทรัพยากร ระหว่างประชาชน หน่วยงานรัฐ และองค์กรท้องถิ่น

1.1 การสนับสนุนด้านทรัพยากร โดยผู้นำชุมชนร่วมประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสรรงบประมาณด้านความปลอดภัย เช่น กล้องวงจรปิด ไฟส่องสว่าง และอุปกรณ์เฝ้าระวัง สนับสนุนสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมเฝ้าระวังชุมชนและประชุมด้านความปลอดภัย ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนชุมชนเพื่อความปลอดภัย

1.2 การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร โดยจัดระบบแจ้งเหตุและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างชุมชนกับตำรวจ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เช่น กลุ่มไลน์ชุมชน หรือแอปพลิเคชันแจ้งเหตุ รวบรวมข้อมูลพื้นที่เสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงในชุมชน

1.3 การสนับสนุนด้านเครือข่าย โดยสร้างเครือข่ายอาสาสมัครดูแลความปลอดภัยชุมชน ประสานความร่วมมือระหว่างวัด โรงเรียน ร้านค้า และภาคประชาชน ส่งเสริมความร่วมมือแบบ “ตำรวจ–ชุมชน–ท้องถิ่น”

2. แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (Participation in Planning) ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่าการป้องกันอาชญากรรมจะมีประสิทธิภาพเมื่อชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นกระบวนการวางแผน

2.1 การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน โดยจัดเวทีประชาคมเพื่อสะท้อนปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ วิเคราะห์จุดเสี่ยงร่วมกับตำรวจโดยใช้ข้อมูลจริง ให้ประชาชนร่วมเสนอแนวทางแก้ไข

2.2 การกำหนดแผนป้องกันอาชญากรรมระดับชุมชน โดยจัดทำแผนความปลอดภัยชุมชนประจำปี กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

2.3 การบูรณาการแผนงาน โดยเชื่อมโยงแผนชุมชนกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตำรวจ บูรณาการแผนด้านสังคม เยาวชน และยาเสพติดเข้าด้วยกัน ใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่

3. แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ (Participation in Implementation) การดำเนินการเป็นขั้นตอนที่สะท้อนความเข้มแข็งของชุมชนอย่างแท้จริง โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอให้เน้นการลงมือทำร่วมกัน

3.1 การจัดกิจกรรมเฝ้าระวังชุมชน โดยจัดเวรยามหรือชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน กิจกรรมตรวจตราร่วมระหว่างตำรวจและประชาชน เฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงในช่วงเวลาสำคัญ

3.2 การป้องกันเชิงสังคม โดยจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันเยาวชน ส่งเสริมกิจกรรมกีฬาและสร้างสรรค์ รณรงค์ลดปัจจัยเสี่ยง เช่น ยาเสพติด การพนัน

3.3 การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนอาสามีบทบาทด้านความปลอดภัยใช้ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำสร้างความตระหนัก สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมกัน

4. แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล (Participation in Monitoring and Evaluation) ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการติดตามประเมินผลเป็นจุดอ่อนสำคัญของการดำเนินงานที่ผ่านมา จึงควรพัฒนาให้เป็นระบบ

4.1 การติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยจัดประชุมติดตามผลเป็นรายเดือนหรือรายไตรมาสรายงานสถานการณ์อาชญากรรมให้ชุมชนรับทราบ ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผน

4.2 การประเมินผลแบบมีส่วนร่วม โดยให้ประชาชนร่วมประเมินความปลอดภัยของชุมชน ใช้แบบสอบถามหรือเวทีสะท้อนความคิดเห็น ประเมินทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

4.3 การปรับปรุงและพัฒนา โดยนำผลประเมินมาปรับแผนการทำงาน สรุปบทเรียนและเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดี พัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. ปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

1.1 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน พบว่า มีปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ปัญหาข้อจำกัดด้านการจัดสรรงบประมาณและการบูรณาการนโยบาย ปัญหาการขาดทรัพยากรระดับพื้นที่และการระดมความร่วมมือของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของนันท์นภัส แก้วเกื้อ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม:

กรณีศึกษา อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรค ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่พบโดยส่วนมากจะเป็นปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ปัญหาการระดมความร่วมมือของประชาชน ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ปัญหาครอบครัว ปัญหาการศึกษา ปัญหาการไม่เท่าเทียม

1.2 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีปัญหากระบวนการวางแผนยังคงเป็นแบบบนลงล่าง โดยหน่วยงานรัฐเป็นผู้กำหนดแนวทางหลัก ปัญหาบทบาทในระดับการรับทราบหรือสนับสนุนมากกว่าการร่วมกำหนดแผน ปัญหาข้อจำกัดด้านโครงสร้างการตัดสินใจและการเข้าถึงข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย หาญวังม่วง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลจากวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีปัญหากระบวนการวางแผนที่เป็นแบบบนลงล่าง โดยหน่วยงานรัฐเป็นผู้กำหนดแนวทางหลัก ปัญหาข้อจำกัดด้านโครงสร้างการตัดสินใจและการเข้าถึงข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ ปัญหาความสัมพันธ์กับตำรวจน้อย

1.3 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีปัญหาการดำเนินงานยังขาดความต่อเนื่องและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและชุมชนอย่างเป็นระบบ ปัญหาข้อจำกัดด้านบทบาทและภารกิจองค์กรที่หลากหลาย ส่งผลให้การดำเนินงานเชิงปฏิบัติมีส่วนร่วมน้อย ปัญหาข้อจำกัดด้านกำลังคน ความร่วมมือของประชาชน และความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญชนา เสนาคุณ และจอมเดช ตรีเมฆ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้รักษาความปลอดภัยในชุมชนเพื่อการป้องกันอาชญากรรมของเมืองมหาวิทยาลัย ชุมชนหมู่บ้านเมืองเอก จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ปัญหาการดำเนินงานยังขาดความต่อเนื่อง ปัญหาข้อจำกัดด้านกำลังคน ความร่วมมือของประชาชน และความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน ปัญหาการขาดหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักที่มีกฎหมายรองรับ จำนวนเจ้าหน้าที่และผู้รักษาความปลอดภัยในชุมชนไม่เพียงพอต่อพื้นที่และจำนวนประชากร ปัญหาการขาดการประสานงานและการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานและกลุ่มอาสาสมัคร

1.4 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีปัญหากระบวนการประเมินผลยังดำเนินการในลักษณะรวมศูนย์ โดยหน่วยงานรัฐเป็นผู้ดำเนินการหลัก ปัญหาข้อจำกัดด้านกลไกประเมินผลร่วมและการใช้ข้อมูลเชิงนโยบาย ปัญหาขาดเครื่องมือและแนว

ทางการประเมินผลที่เป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวนัสญพร โทเวียง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน กรณีศึกษา: ตำบลแวงน้อย อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน ได้แก่ ปัญหาขาดเครื่องมือและแนวทางการประเมินผลที่เป็นระบบ ปัญหากระบวนการประเมินผลที่หน่วยงานรัฐเป็นผู้ดำเนินการหลัก ปัญหาข้อจำกัดด้านกลไกประเมินผลร่วมและการใช้ข้อมูล

2. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

2.1 แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการสนับสนุน ควรมีการสนับสนุนด้านทรัพยากร โดยผู้นำชุมชนร่วมประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสรรงบประมาณด้านความปลอดภัย ควรมีการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร โดยจัดระบบแจ้งเหตุและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างชุมชนกับตำรวจ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ควรมีการสนับสนุนด้านเครือข่าย โดยสร้างเครือข่ายอาสาสมัครดูแลความปลอดภัยชุมชน ประสานความร่วมมือระหว่างวัด โรงเรียน ร้านค้า และภาคประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกิจ เอี่ยมวิจารณ์ และปัณณธร หอมบุญมา (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนรวมของผู้นำชุมชนประกอบด้วย ควรมีการสนับสนุนด้านทรัพยากร โดยประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสรรงบประมาณ ควรสร้างเครือข่ายอาสาสมัครดูแลความปลอดภัยชุมชน ความร่วมมือระหว่างวัด โรงเรียน ร้านค้า และภาคประชาชน ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนตระหนักถึงการติดตามและคอยสอดส่องอาชญากร

2.2 แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน โดยจัดเวทีประชาคมเพื่อสะท้อนปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ควรมีการกำหนดแผนป้องกันอาชญากรรมระดับชุมชน โดยจัดทำแผนความปลอดภัยชุมชนประจำปี ควรมีการบูรณาการแผนงาน โดยเชื่อมโยงแผนชุมชนกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตำรวจ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิฤมน รัตนะรัต (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการ

มีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน โดยจัดเวทีประชาคมเพื่อสะท้อนปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ควรกำหนดแผนป้องกันอาชญากรรม โดยจัดทำแผนความปลอดภัยชุมชนประจำปี ควรบูรณาการแผนงาน โดยเชื่อมโยงแผนชุมชนกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตำรวจ

2.3 แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ ควรมีการจัดกิจกรรมเฝ้าระวังชุมชน โดยจัดเวรยามหรือชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ควรมีการป้องกันเชิงสังคม โดยจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันเยาวชน ควรมีการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนอาสามีบทบาทด้านความปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของวนัสญพร โทเวียง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน กรณีศึกษา: ตำบลแวงน้อย อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรโดยจัดเวรยามหรือชุดรักษาความปลอดภัย ควรจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันเยาวชน และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนอาสามีบทบาทด้านความปลอดภัย

2.4 แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล ควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยจัดประชุมติดตามผลเป็นรายเดือนหรือรายไตรมาส ควรมีการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม โดยให้ประชาชนร่วมประเมินความปลอดภัยของชุมชน ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาโดยนำผลประเมินมาปรับแผนการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกพงษ์ ทิปะณี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสถานีตำรวจภูธรกุดชุม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสถานีตำรวจภูธรกุดชุม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร ได้แก่ ควรให้ผู้นำชุมชนมีส่วนในการประเมินผลการปฏิบัติงานของตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน/หมู่บ้าน ควรให้การสนับสนุนหรืองบริจาคเงินเพื่อกิจกรรมของชุมชนอันเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้ 1.1) ปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงาน 1.2) ปัญหากระบวนการวางแผนยังคงเป็นแบบบนลงล่าง 1.3) ปัญหาการดำเนินงานยังขาด

ความต่อเนื่องและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและชุมชนอย่างเป็นระบบ 1.4) ปัญหากระบวนการประเมินผลยังดำเนินการในลักษณะรวมศูนย์ โดยหน่วยงานรัฐเป็นผู้ดำเนินการหลัก 2. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้ 2.1) แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการสนับสนุน ควรมีการสนับสนุนด้านทรัพยากร โดยผู้นำชุมชนร่วมประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสรรงบประมาณด้านความปลอดภัย 2.2) แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน โดยจัดเวทีประชาคมเพื่อสะท้อนปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ 2.3) แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ ควรมีการจัดกิจกรรมเฝ้าระวังชุมชน โดยจัดเวรยามหรือชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน 2.4) แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล ควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยจัดประชุมติดตามผลเป็นรายเดือนหรือรายไตรมาส **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** 1. การกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ควรกำหนดนโยบายการป้องกันอาชญากรรมโดยชุมชนเป็นฐาน อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้ผู้นำชุมชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล พร้อมกำหนดเป็นแนวปฏิบัติ หรือคู่มือ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันในพื้นที่ 2. การจัดตั้งกลไกกลางด้านความปลอดภัยชุมชน ควรร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยชุมชนระดับตำบล/ชุมชน โดยมีตัวแทนจากตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครอง และภาคประชาชน พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน เช่น การวางแผนร่วม การติดตามสถานการณ์ และการประเมินผล 3. การบูรณาการแผนและงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรบรรจุแผนป้องกันอาชญากรรมไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และจัดสรรงบประมาณเฉพาะด้านความปลอดภัย เช่น กล้องวงจรปิด แสงสว่าง จุดเสี่ยง และการอบรมผู้นำชุมชน **ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ** 1. การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ให้ผู้นำชุมชนในด้านการวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมเชิงพื้นที่ การเฝ้าระวังและแจ้งเหตุ การใช้เทคโนโลยี เช่น กล้อง CCTV หรือแอปพลิเคชันแจ้งเหตุ 2. การพัฒนาระบบสื่อสารและข้อมูล ควรจัดตั้งช่องทางสื่อสารสองทาง เช่น กลุ่ม Line ชุมชน ศูนย์ประสานงาน หรือระบบแจ้งเหตุออนไลน์ เพื่อให้การแจ้งเหตุและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างตำรวจกับชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว 3. การส่งเสริมกิจกรรมเฝ้าระวังชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนควรสนับสนุนกิจกรรม เช่น การจัดเวรยามชุมชน การตรวจตราร่วมกับตำรวจ การ

พัฒนาเครือข่าย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และอาสาสมัคร 4. การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม ควรกำหนดให้มีการประชุมติดตามผลเป็นระยะ (รายเดือน/รายไตรมาส) และเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนและประชาชนร่วมสะท้อนผล พร้อมทั้งนำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนงานอย่างเป็นรูปธรรม **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 1. ควรศึกษารูปแบบความร่วมมือของเครือข่ายความปลอดภัยในชุมชนระหว่างตำรวจ หน่วยงานท้องถิ่น และประชาชน เพื่อหาปัจจัยความสำเร็จและพัฒนาเป็นต้นแบบที่นำไปใช้ได้จริง 2. ควรใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสะท้อนสถานการณ์จริงของชุมชน 3. ควรศึกษาพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบและพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. (2561). การพัฒนาชุมชน: แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพ้อยท์.

ธวัช บุณยมณี. (2565). ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

นิฤมน รัตนะรัต. (2566). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัว. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 6(3), 35-51.

นันท์นภัส แก้วเกื้อ. (2566). การมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม: กรณีศึกษาอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี. ใน การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปัญชนา เสนาคุณ และจอมเดช ตรีเมฆ. (2564). การมีส่วนร่วมของผู้รักษาความปลอดภัยในชุมชนเพื่อการป้องกันอาชญากรรมของเมืองมหาวิทยาลัย ชุมชนหมู่บ้านเมืองเอก จังหวัดปทุมธานี. วารสารกระบวนการยุติธรรม, 14(3), 17-33.

วนัสญพร โทเวียง. (2562). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน กรณีศึกษา: ตำบลแวงน้อย อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น. วารสารการบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล, 5(2), 424-432.

ศุภกิจ เอี่ยมวิจารณ์ และปัณณธร หอมบุญมา. (2567). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง. วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์, 5(2), 370-390.

สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์. (2567). รายงานประจำปี 2567. นครสวรรค์: สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์.

สมชาย หาญวังม่วง. (2559). บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. ใน วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2563). คู่มือการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2560). การจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

เอกพงษ์ ทิปะณี. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสถานีตำรวจภูธรกุดชุม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 6(2), 1-11.